

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 133/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Schmidlom, Záhorácka 11/A, Malacky, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 80/2017 z 23. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júna 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

(ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 80/2017 z 23. apríla 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 4 T 48/2011 z 10. júna 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu vydierania podľa § 189 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a tiež z obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona v súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Sťažovateľovi bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov a 4 mesiacov podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m) a § 38 ods. 4 Trestného zákona v spojení s § 41 ods. 2 Trestného zákona so zaradením pre výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 1 To 48/2014 zo 14. septembra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že zrušil rozsudok okresného súdu podľa § 321 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uznal sťažovateľa vinným z pokračujúceho obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Sťažovateľovi bol opätovne uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov a 4 mesiacov podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m) a § 38 ods. 4 Trestného zákona v spojení s § 41 ods. 1 Trestného zákona so zaradením pre výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku, v ktorom «poukazoval na nesprávny spôsob akým súd prvého stupňa viedol dokazovanie v rozpore s príslušnými zákonnými ustanoveniami. Teda sú na mieste pochybnosti, či prvostupňový súd pri vykonávaní dôkazov postupoval nestranne, čím porušil zásadu rovnosti strán a teda konal v rozpore so zákonom. Ďalšia skutočnosť, ktorá svedčí tomuto dovolaciemu dôvodu je to, že prvostupňový súd bezdôvodne nevyhovel návrhu obhajoby... na vykonanie dôkazu - dožiadanie na mobilného operátora... aké ulice v... pokrývajú siete [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] za účelom lokalizácie telefonického hovoru medzi poškodeným... a svedkom... najmä ak zo ďalších svedeckých výpovedí je jednoznačne zrejmé, že obžalovaní mali odviezť poškodeného... na miestnu časť... odkiaľ sa nedá vozidlom dostať na motorest... kde malo údajne k samotnému skutku... a vzhľadom k tomu, že na tomto mieste nebola vykonaná ohliadka, by bol tento navrhovaný dôkaz jediným spôsobilým dôkazom, ktorý by bol schopný verifikovať pravdivosť výpovede poškodeného... Týmto nesprávnym postupom došlo k vážnemu zásahu do práva na spravodlivý proces...

Vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu skutku ako dovolaciemu dôvodu, ktorý je uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku bolo poukázané na právnu skutočnosť, že žalovaný skutok bol odvolacím súdom, ako aj prvostupňovým súdom posúdený ako obzvlášť závažný zločin vydierania spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zákona, § 189 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, kde odvolací súd vo svojom odôvodnení považoval právnu kvalifikáciu skutku uvedeného v bode II. napadnutého rozsudku. V odôvodnení svojho rozsudku poukázal odvolací súd na ustanovenia § 123 ods. 3 písm. i) ods. 4 Tr. zákona, ktoré presne špecifikujú čo je ťažká ujma na zdraví na účely Trestného zákona.

Na hlavnom pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 21.02.2013 sa do konania pribratý znalec... vyjadril na otázku obhajoby, či zranenie, ktoré bolo spôsobené poškodenému... ho závažným spôsobom obmedzovalo na obvyklom spôsobe živote uviedol, že tieto zranenia u poškodeného vyvolali bolesti strednej intenzity v priebehu 3 týždňov, obmedzovali príjem tuhej stravy. Následne sa ho spýtal predseda senátu či obmedzenie týmito zraneniami bolo ťažké, závažné alebo ľahké, na čo znalec odpovedal, že tieto zranenia nevyvolávali obmedzenie pohybu poškodeného, mohol sa počas celej doby liečenia voľne pohybovať, bez

pomoci, bez opory, bez sprievodcu. (str. 3 zápisnice z HP zo dňa 21.02.2013) Z tohto dôvodu nebolo možné skutok uvedený v bode 2/ rozsudku odvolacieho súdu ako obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 3 písm. a) Tr. zákona, ale iba ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zákona. V ustanovení § 189 ods. 3 písm. a) Tr. zákona je vyjadrená kvalifikovaná skutková trestného činu vydierania. Kvalifikované skutkové podstaty sú tie, v ktorých k základnej skutkovej podstate pristupuje obzvlášť prirážajúca okolnosť, ktorou je spôsobenie obzvlášť ťažšieho následku, v danom prípade spôsobenie ťažkej ujmy na zdraví, k čomu, ale v danom prípade nedošlo, lebo poškodený... nebol počas doby liečenia v trvaní najmenej 42 dní obmedzovaný závažným spôsobom na obvyklom spôsobe živote tak, ako to potvrdil znalec... Na základe ustálenej judikatúry (napr. R 18/1969) je možné uviesť, že pri ťažkej ujme na zdraví musí ísť o vážnu poruchu na zdraví, ktorú poškodený pociťuje ako citeľnú ujmu na svojom obvyklom spôsobe života po dobu 6 týždňov, spravidla musí byť na lôžku v nemocničnej starostlivosti. Podľa vyjadrenia znalca... bol poškodený... ošetrovaný v nemocnici iba 3 týždne.».

5. Dovolanie sťažovateľa bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že „ako hlavný dôvod neudržateľnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z ústavného hľadiska je v danom prípade porušenie základného práva na súdnu ochranu, do obsahu ktorého patrí aj právo každého na to, aby rozhodnutie súdu, ktorý rozhoduje v jeho veci, bolo riadne odôvodnené v súlade so zákonom. V danom prípade najvyšší súd vo svojom odôvodnení uvádza právnu argumentáciu, ktorú z ústavného hľadiska nemožno považovať za správnu, a to aj preto, lebo právny názor najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania nie je v napadnutom uznesení zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo.“.

7. Sťažovateľ sa tiež domnieva, že „ďalším zásadným dôvodom nezákonnosti rozhodnutí súdov všetkých stupňov je aj porušenie sťažovateľovho práva na spravodlivý proces, ku ktorému došlo nesprávnym postupom súdu prvého stupňa pri vykonávaní dokazovania a následným odobrením tohto postupu odvolacím súdom a dovolacím súdom.

Najvyšší súd SR v odôvodnení svojho rozhodnutia zaujal k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. Poriadku stanovisko, podľa ktorého, pokiaľ sa prvostupňový súd zaoberal návrhom na vykonanie navrhovaných dôkazov tým spôsobom, že ho zamietol, a teda mu nevyhovelo, je v súlade so zákonom. S týmto stanoviskom sťažovateľ nemôže v žiadnom prípade súhlasiť.“.

8. Podľa názoru sťažovateľa „aj vo vzťahu k druhej dovolacej námietke podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. poriadku, sa dovolací súd nedostatočne a nesprávne vo svojom odôvodnení nevysporiadal s podrobnou právnou argumentáciou obhajoby. Dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v tomto smere zaujal také právne stanovisko vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu zisteného skutku uvedeného v bode II. rozsudku odvolacieho súdu ako obzvlášť závažného zločinu vydierania spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zákona, § 189 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, podľa ktorého, samotná dĺžka práceneschopnosti poškodeného v trvaní 51 kalendárnych dní je ťažkou ujmovou na zdraví podľa § 123 ods. 4 Tr. zákona. Pritom zo zisteného skutkového stavu veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, (zranenia u poškodeného... vyvolali bolesti strednej intenzity v priebehu 3 týždňov, obmedzovali príjem tuhej stravy a obmedzenie týmito zraneniami bolo také, že tieto zranenia nevyvolávali obmedzenie pohybu poškodeného, mohol sa počas celej doby liečenia voľne pohybovať, bez pomoci, bez opory a bez sprievodcu), jednoznačne vyplýva, že u poškodeného... k spôsobeniu ťažkej ujmy na zdraví, ktorú predpokladá ustanovenie § 123 ods. 4 Tr. zákona, zjavne nedošlo. Vo svetle týchto skutočností, preto nemôže obstať právna argumentácia dovolacieho súdu, že zo strany sťažovateľa sa jedná o skutkové námietky. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti sa preto domnievame, že predmetné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie je správne a dostatočne odôvodnené, tiež je vydané v nesúlade so základnými právnymi princípmi uznávanými právnymi autoritami Slovenskej republiky, a preto vykazuje znaky svojvôle, čím sa tak stáva z ústavného hľadiska neudržateľným.“.

9. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Sťažovateľ ďalej žiada zrušiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu

a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Okrem toho sa sťažovateľ domáha aj náhrady trov právneho zastúpenia v sume 390,50 €.

10. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je vedená pod sp. zn. Rvp 1313/2018 a bola pridelená sudkyni spravodajkyni Ľudmile Gajdošíkovej, ktorá bola podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 členkou IV. senátu ústavného súdu, ktorý pracoval v zložení Ľudmila Gajdošíková (predsedníčka senátu), Miroslav Duriš a Ladislav Orosz, a to do 16. februára 2019 (deň uplynutia funkčného obdobia dvoch jeho členov, pozn.).

11. Do 16. februára 2019 nebola ústavná sťažnosť sťažovateľa rozhodnutá pôvodným IV. senátom ústavného súdu. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce boli nevybavené veci sudcov, ktorých funkčné obdobie uplynulo 16. februára 2019, prerozdelené medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019, a to náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, ktorý je podľa čl. II bodu 3 rozvrhu práce členom IV. senátu ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditš (členovia senátu), a preto bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa rozhodnuté v tomto zložení.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantné ustanovenia právnych prepisov

12. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

15. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

20. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, ak ústavný súd pri jej predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Za dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba v zmysle judikatúry (napr. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 211/08, II. ÚS 640/2016) považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer a únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práv, ktorých porušenie sa namieta, vrátane posúdenia, či tieto pochybenia, resp. nedostatky reálne spôsobili, alebo mohli spôsobiť sťažovateľovi ujmu na jeho ústavou zaručených právach.

21. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti orgánov verejnej moci vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k orgánom verejnej moci

nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu orgán verejnej moci vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

22. Ústavný súd poznamenáva, že v obsahu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností a prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne.

23. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

24. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne

realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

25. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým uznesením najvyššieho súdu vrátane sťažovateľom prezentovaných námietok, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi v bode 1 označených článkov ústavy a dohovoru, ktorých porušenie sa namieta. Uvedený prieskum vykonal ústavný súd v medziach svojich právomocí, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorá bola vo veci sťažovateľa aplikovaná, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

26. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

27. Ústavný súd poukazuje na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom sa uvádza:

«... najvyšší súd vyhodnotil dovolacie námietky obvineného [REDAKOVANÉ] týkajúce sa porušenia zásady rovnosti a strán a nevykonanie ním navrhovaného dôkazu podľa obsahu ako námietky obsahovo spadajúce pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. [a nie pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., ako to vo svojom dovolaní obvinený [REDAKOVANÉ] uviedol].

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom

bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.).

V rámci tohto dovolacieho dôvodu namietal obvinený [REDACTED] porušenie zásady rovnosti strán v súvislosti s vykonaným dokazovaním na hlavnom pojednávaní a bezdôvodné zamietnutie obhajobou navrhovaného dôkazu. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na uznesenie najvyššieho súdu z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7, roč. 2011, podľa ktorého „právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.). Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku teda nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. práva podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.“

Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov (§ 34 ods. 1 a § 44 ods. 2 Tr. por.), zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 208 a § 274 ods. 1 Tr. por.). Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že návrhom obvineného [REDACTED] na doplnenie dokazovania sa prvostupňový súd zaoberal, pričom tento návrh na hlavnom pojednávaní dňa 17. mája 2012 podľa § 272 ods. 3 Tr. por. zamietol, pretože z konania nevyplývala žiadna okolnosť, ktorá by odôvodňovala potrebu takéhoto zistenia pre posúdenie podstatných okolností prípadu

a vo vzťahu k dôveryhodnosti výpovedí poškodeného... bolo vykonaných dostatok dôkazov v rozsahu nevyhnutnom na jej posúdenie (č.l. 1095 spisu). Samotné obvineným namietané nevykonanie ním navrhovaného dôkazu tak s poukazom na vyššie uvedené nemôže úspešne napĺňať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., z dôvodu viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd oprávnený skúmať iba to, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú dve alternatívy a sice, že skutok mal byť právne posúdený ako iný trestný čin alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, to znamená nie je prípustné právne účinne namietat, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (uznesenie najvyššieho súdu z 18. decembra 2012, sp. zn. 2 Tdo 73/2012, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47, roč. 2014 - II.).

K tomuto dovolaciemu dôvodu považuje najvyšší súd za potrebné tiež uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré urobili súdy nižšieho stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať. To znamená, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete rozhodnutia, môže obvinený uplatňovať iba námietky

právneho charakteru, nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci konania o riadnom opravnom prostriedku (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 28. januára 2016. sp. zn. 5 Tdo 99/2015). Dovolací súd nie je možné chápať ako súd tretej inštancie a dovolanie nie je inštitút, ktorý má plniť úlohu ďalšieho odvolania, je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré má zabrániť porušovaniu základných práv účastníkov konania a nie nahrádzať úlohy určené prvostupňovému a odvolaciemu súdu, pokiaľ ide o vykonávanie a hodnotenie dôkazov.

Obvinený [REDAKOVANÉ] v podanom dovolaní namietal skutočnosť, že konajúce súdy skutok uvedený v bode 2/ nesprávne právne posúdili ako obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 183 ods. 1. ods. 3 písm. a) Tr. por., pretože zranenia poškodeného nevyvolali obmedzenie jeho pohybu počas doby liečenia. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu je uvedené, že zranenia poškodeného si vyžiadali určenie práceneschopnosti v trvaní od 11. júla 2010 do 30. augusta 2010. t.j. 51 kalendárnych dní. S poukazom na vyššie uvedené je zrejmé, že prieskum obvineným uplatnených dovolacích námietsk týkajúcich sa skutkového stavu je pri dovolaní podanom obvineným vylúčený, pretože tieto stoja obsahovo zjavne mimo uvedeného dovolacieho dôvodu, ktorý pripúšťa výhradne námietky právnej povahy a nie skutkového charakteru. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je skutkový prieskum dovolacím súdom vylúčený, vzhľadom na zákaz skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku [§ 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., veta za bodkočiarkou]. Skutkový prieskum by bol v dovolacom konaní možný len v prípade dovolania podaného ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por. Nad rámec uvedeného možno dodať, že doba liečenia poškodeného, uvedená v skutkovej vete rozsudku, bola určená jeho praktickou lekárkou a k tejto sa vo svojom znaleckom posudku na str. 13 (č.l. 406 spisu) vyjadril aj znalec [REDAKOVANÉ].

ktorý uviedol, že takéto trvanie liečby a práceneschopnosti považuje za primerané a odôvodnené charakterom zranení a spôsobom práce v prípadnom zamestnaní; uvedené znalec zopakoval aj pri svojom výsluchu na hlavnom pojednávaní dňa 13. septembra 2011 (č.l. 832 spisu). Možno preto konštatovať, že dovolacie námietky obvineného [REDAKOVANÉ] v tomto smere sú nedôvodné.»

28. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako súd dovolacích v napadnutom uznesení jasne, zrozumiteľne a logicky vyjadril dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľa odmietol. Najvyšší súd zároveň primeraným a v okolnostiach danej veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľom vznesené dovolacie námietky (bod 4). Podľa názoru ústavného súdu právny záver najvyššieho súdu na rozdiel od názoru sťažovateľa (bod 6) nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

29. Keďže predmetom prieskumu ústavného súdu nebol rozsudok krajského súdu, ústavný súd nebol oprávnený posudzovať jeho závery vo vzťahu k dĺžke doby liečenia poškodeného a z toho vyplývajúci záver, že následkom v bode 3 uvedeného trestného činu bola spôsobená poškodenému ťažká ujma na zdraví. Zároveň sa ústavný súd nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa, že „... u poškodeného... k spôsobeniu ťažkej ujmy na zdraví, ktorú predpokladá ustanovenie § 123 ods. 4 Tr. zákona, zjavne nedošlo. Vo svetle týchto skutočností, preto nemôže obstať právna argumentácia dovolacieho súdu, že zo strany sťažovateľa sa jedná o skutkové námietky“. Právne posúdenie, že poškodenému bola spôsobená ťažká ujma na zdraví, závisí od splnenia podmienok uvedených v § 123 ods. 4 Trestného zákona (liečenie alebo pracovná neschopnosť v trvaní najmenej 42 kalendárnych dní, závažne ovplyvnenie obvyklého spôsobu života poškodeného), čo sa odvíja od vyjadrení na to kompetentných osôb v rámci lekárskeho správ, lekárskeho znaleckého posudku a pod. (skutková okolnosť).

30. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľa tiež poznamenáva, že nie je možné základné právo na inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09). Podstatou je, aby postup orgánu verejnej moci bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

31. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (bod 24).

32. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu